

GVIL. HIER. BRVCKNERI,
CONSIL. SAXON. ET ANTECESSORIS IENENSIS,
COMMENTATIONES DVAE,

62.
11

ALTERA
DE
CONFISCATIONE BONORVM
IN DELICTIS,

OCCAS. L. II. C. DE FALS. MONET.
GERMANIS:

Ob und in was Fällen eines zum Tode verurtheilten
Missethätters Güter wegzunehmen sind.

1707, 8^c

ALTERA
CONTINET QVAESTIONEM:

AN HOMICIDIVM ABSQVE
ANIMO NECANDI SIT CAPITALE?
ET VNDE PROBETVR IS ANIMVS?

OCCAS. L. XIV. AD L. CORNEL. DE SICAR.
NOSTRIS:

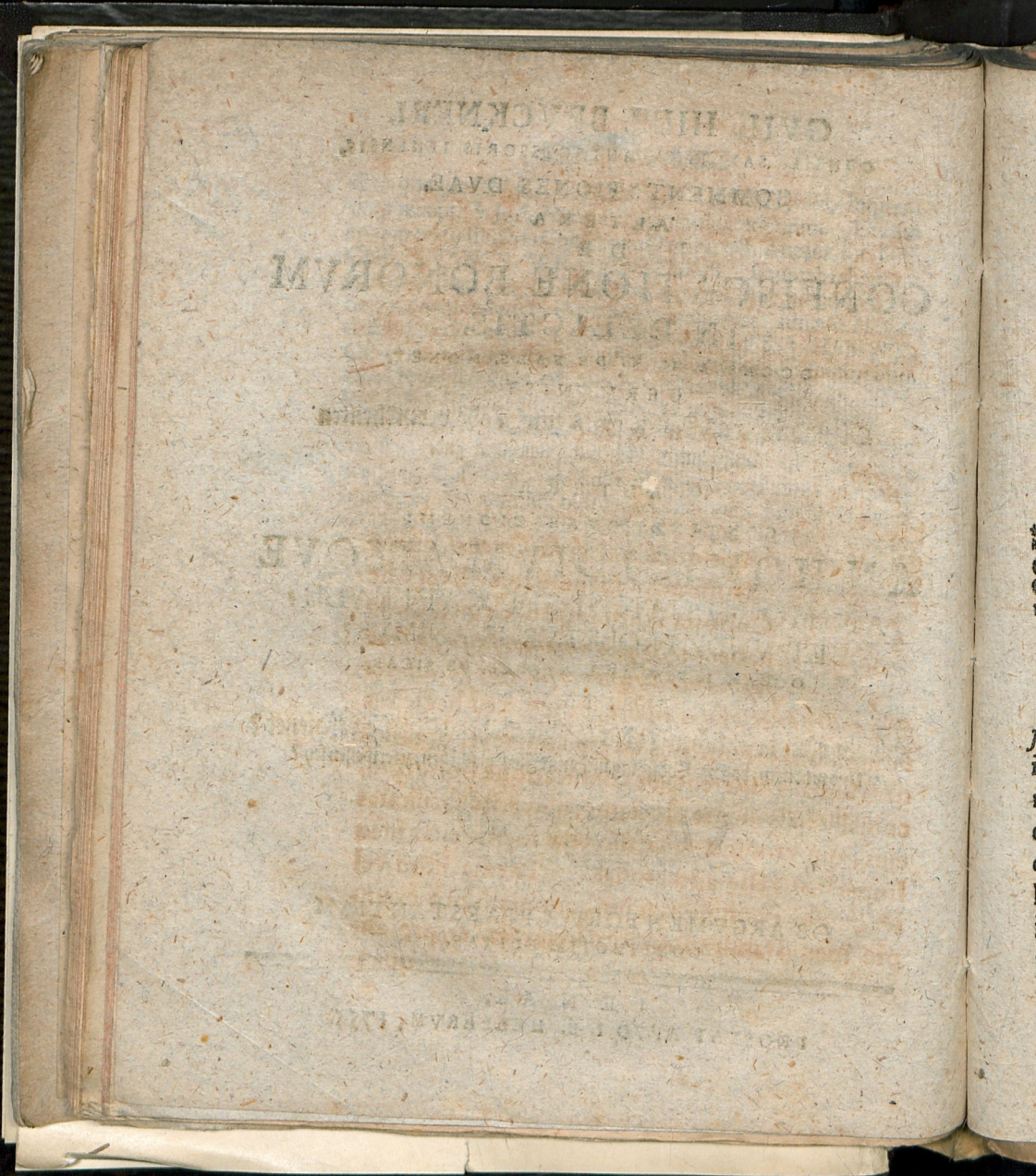
Ob ein ohnvorsätzlicher Todsschlag die Todes-Straffe verdienet?
Und wodurch, daß der Todsschlag nicht mit Fleiß geschehen, zu erweisen sey?

OB ARGVMENTORVM PRAESTANTIAM
CONIVNCTIM EDITAE.

I E N A E,
PROSTAT APVD I. B. HELLERVM, 1755.

I. N. D. N. I. C.

Verba priora l. 2. C. de fals. monet. quān-
Clarissimus Candidatus Lectione
Cursoria illustrandam elegit, ita se
habent: *Si quis nummos falsa fustione
formaverit, universas ejus facultates
fisco nostro precipimus addici, ex his, ceu haetenus
in similibus argumentis facere consuevi, occasio-
nem sumam differendi de confiscatione bonorum,
cum illis ipsis diserte sanciat, universas facultates
ejus, qui criminis falsae monetae fuerit reus, fisco
Imperatoris esse addicendas. Thema istud vel
ideo justo examine dignum, quoniam pro exem-
plo memorabili allegari meretur ex errore ali-*

A 2

quan-

quando Jus oriri. Communis enim in Scholis & Praxi fore recepta est sententia, vim consuetudinis hactenus obtinens, quod hodie in delictis, etiam capitalibus, pro pœna non irrogetur confiscatio bonorum, cui opinioni error Doëtorum, veterum & recentiorum, causam dedit, quasi Imperatores Justinianus per *Novell. 134. cap. ult.* & Carolus V. in *Nemesi art. 135. & 218.* sanctiones Juris Romani, publicationem bonorum certis delictis statuentes, voluerint abrogare, excepto dumtaxat laesa Majestatis crimine. Ut hæc non tam dixisse quam probasse videar, ex Jure Romano altius repetendum venit, quid olim quoad confiscationem bonorum valuerit, & quomodo à rigore juris illius magis magisque fuerit recessum, donec superioribus & nostris temporibus ferme profus in desuetudinem abierit.

Non contenti erant prisca legislatores Romani certis delictis pœnam dicere capitalem, nisi huic simul adderent confiscationem bonorum *l. 1. pr. de bon. damnat. l. 4. & l. 10. pr. C. eod. l. 2. de interd. & releg. l. 8. C. de pœn.* Et quia capitalis pœna dicebatur, non tantum, si delinquens morte naturali privaretur, sed & si civitatem vel libertatem amitteret, quæ mors civilis appellabatur *l. 2. pr. de pœn. l. 103.*

l. 103. de V. S. l. 13. de honor. possess. etiam deportati & in metallum damnati, ut pote iacturam civitatis vel libertatis facientes, amittebant bona per publicationem & confiscationem vid. *citt. ll.* Quis auctor fuerit tam rigidi juris, ut eorum, qui capitis poenam luebant, bona omnia fisco simul applicarentur, non facile dixerim; Criticis vero expendendum relinquo, utrum tale quid jam in libera Rep. Romana vigerit, an demum Inpp. temporibus initium sumserit.

Etiam delictis quibusdam non capitalibus statuta erat confiscatio bonorum, ut crimini repetundarum *Nov. 8. cap. 8. §. 1. vis privata l. 1. §. l. fin. ad l. Jul. de vi privata*, tumultuosorum conventiculorum *l. 15. C. de Episcop.* Imo refert Justinianus §. 4. *f. de publ. judic.* Quod *Lex Julia poenam irroget stupratoribus (licet absque vi virginem vel viduam honeste viventem stupraverint) si honesti sunt, publicationem dimidie partis bonorum, sibi miles, corporis coercionem.*

Præter hunc textum in toto Juris Corpore, si recte memini, non extat vestigium talis poenæ in stupro, nec tamen propterea contradicerem Imperatori, cujus tempore aderat plena *Lex Julia*, per fragmenta saltem ad nos transmissa. Et cum ab

Augusto esset lata *l. 1. ad L. Jul. de adult.* haud dubie callidus iste Imperator fiscum ditare voluit tam gravi multa (dimidia parte bonorum,) probe quippe gnarus, quam propensi sint homines in hoc delictum, & quantum in Rep. id frequentetur.

Ejusmodi ratio locupletandi fiscum ne hodie dissvadenda esset Principibus, nisi metuendum foret, ne graviori poena, qua supra coercentur, majora provocarentur crimina, ceu in illis locis, ubi severius supra castigantur, experientia teste observare licet.

Plerumque propter delicta, quibus confiscatio erat imposita, de jure Romano omnia bona redibant ad fiscum, aliquando saltem pars bonorum, vel dimidia, ut jam vidimus in stupro, vel tertia, ut in vi privata *l. 1. §. l. fin. ad L. Jul. de vi privat.* vel certa tantum res e. g. domus in casu ante adducto tumultuosi conventiculi *l. 15. C. de Episcop. & in casu alex., de quo l. fin. C. de aleat.*

Olim damnati ad mortem non poterant facere testamentum *l. 8. §. fin. qui testam. fac. poss.* cuius variae causae à DD. adducuntur, quod (a) bona illorum omnia confiscentur, & sic testatores non habeant, de quibus disponant, (b) illi amittant jus civitatis Romanae, adeo ut etiam deportati, quos salva

salva libertate civitatem amittere constat *l. 6. de in-
 terd. & relegat. §. 2. J. de capit. deminut. l. 2. de pu-
 blic. judic.* testamentifactione careant *l. 8. §. 1. qui
 testam. fac. poss.* cum testamentum non valeat, nisi
 à cive Romano fuerit conditum *§. 6. J. quib. mod.
 testam. infirm. (c)* damnati capitaliter fiant servi
 pœnæ *l. 12. de pœn.* Postquam autem servitus hæc
 pœnæ per Justinianum fuit sublata *Nov. 22. cap. 8.*
 conf. Schilt. *ad ff. Ex. 38. th. 25.* disputant Doctores,
 num damnatis eo ipso restituta fuerit libertas te-
 standi; quod rectius negatur, cum cessante una
 causa non statim alia cesset, & licet damnati non
 sint amplius servi pœnæ, non tamen recuperant jus
 civitatis Romanæ, & bona fisco addita, sicut hoc
 egregia disputatione *de testamenti factione damna-
 tis ad mortem jure civili denegata, & moribus ple-
 risque asserta* præstantissimus JCrus D. Luderus
 Menckenius deduxit. Si damnati ad mortem an-
 te perpetratum delictum fecerunt testamenta, pro-
 pter sublequentem capitis deminutionem in tota
 redduntur *l. 6. §. 6. de injust. rupt. & irrit. test.* ubi
 tamen exceptio quoad milites continetur. Post-
 quam crimen est commissum, confiscationis pœ-
 nam ingerens, non potest reus ante condemnatio-
 nem in fraudem fisci alienare bona per donatio-
 nem,

nem, contractum, aut alium actum inter vivos *l. 20. de accusat.* sed expectare tenetur, quem exitum sit habiturum accusationis vel inquisitionis iudicium. Si moritur reus ante condemnationem etiam in vinculis, bona ejus non confiscantur *l. 3. §. 7. de bon. eor. qui ante sent. l. 45. de jure fise.* nisi conscientia sceleris aut metu poenae seipsum interemerit *l. 3. de bon. eor. qui ante sent. l. 2. C. qui testamta facere possunt.*

Cæterum mitius egerunt legislatores Romani cum illis damnatis, qui liberos habebant; nam quando plures aderant liberi, bona parentum omnia his relinquebantur excluso fisco *l. 7. §. 3. de bon. damnat.* quid autem de jure Digestorum obtinuit, si pauciores aderant, non clare determinatur; saltem in *l. 1. §. 1. C. l. 7. pr. eod.* dicitur, quod liberi debeant portiones vel partes accipere; quantæ autem partes vel portiones ipsis fuerint datæ, non exprimitur. Forte per illas non male intelligitur legitima, uti ex verbis *d. l. 7. pr.* colligere possumus. *Jacobus Gothofredus* in *Comment. ad l. 1. Cod. Theod. de bon. proscrip.* memorat, *Hadrianum* (eum Imperatorem, qui *d. l. 7. §. 3.* pluribus liberis omnia bona parentum assignavit) *duodecimas liberis* (scil. paucioribus) *concessisse teste Spartiano,*

tiano, Marcum vero filius Cassii mediam partem paterni patrimonii dedisse, teste Capitolino.

Sed quod Marcus fecisse perhibetur, saltem censetur fuisse liberalitas specialis erga Cassii liberos, non lex generalis. Successu temporis nimium variarunt Impp. in sanctione legum de confiscatione bonorum, quo ad damnatos ad mortem observanda, prout quisque vel mitis & liberalis, vel crudelis & avarus erat.

Ipse Constantius Imp. in *l. 2. C. Theod. de bon. proscrip.* ab initio admodum benignum erga damnatorum liberos & parentes se gessit, dum illis ad tertium usque gradum bona omnia tribuit, sed postea revocavit hanc gratiam, alia in contrarium condita *lege 4. C. Theod. eod.* Ex Ammiano Marcellino notat *Jac. Gothofredus* in Comm. ad hanc legem, quod Constantius Imper. in explebili cupiditate arserit in bonis confiscandis, & pœnis inciviliter infligendis. Valentinianus & Valens. Impp. *l. 6. C. Theod. eod.* voluerunt, integram substantiam damnatorum ad liberos pervenire. Gratianus, Valentinianus & Theodosius *l. 8. C. Theod. eod.* quo ad deportatos constituerunt, ut tertia pars bonorum ad liberos eorum, etiam emancipatos & ex filia nepotes transirent. *Iidem Impp. in l. 9. C. Theod. o-*

B

mnes

omnes facultates damnatorum reliquerunt liberis eorum, facto tamen discrimine inter liberos primi, secundi & tertii gradus, de quo *Jacob. Gotb. Gofredus* in *Comment.* ad h. l. pluribus videatur. Pariter iidem beneficium d. l. 6. extenderunt per l. 10. C. *Theod.* ad posthumos.

Nimis prolixum foret omnes leges *tituli Cod. Theod. de bonis proscript.* percurrere. Justinianus constitutionem *Theodosii & Valentiniani*, quæ est *lex ult. Cod. Theod. eod.* per interpolationem quandam transtulit in *Codicem suum l. 10.* & non facta distinctione, utrum damnatus plures an pauciores liberos reliquerit, disposuit, ut dimidia bonorum ejus pars liberis tribueretur. Tandem *Nov. 134. cap. ult.* singularem gratiam exhibuit liberis, & parentibus & uxoribus damnatorum ad mortem, scil. ut descendentes & ascendentes ad tertium usque gradum bona omnia consequantur, uxores autem dotibus destitutæ definitam accipiant partem de tota substantia; si vero damnati ne liberos, nec parentes, nec uxores relinquunt, tunc demum eorum substantia fisco applicetur. In damnatis vero ex crimine *Majestatis* veteres leges servari jussit.

Patet igitur e Novella hac Constitutione (1.)
Justi-

Justinianum Imp. non fuisse tam avarum, uti Procopius & alii per calumniam ipsi solent imputare, quia insigne fisci emolumentum remisit, (2.) non omnem bonorum confiscationem in delictis fuisse sublatam, sed saltem liberis & parentibus tertii gradus, & certa ratione uxoribus damnatorum gratiam factam. (3.) Quoad crimen Majestatis, tanquam atrocissimum, rigorem veterum legum quoad liberos, parentes & uxores damnatorum esse retentum.

Quæritur, an rigor iste etiam eo pertigerit, ut damnati non tantum ob perduellionem, sed & ob crimen læsæ in specie amiserint bona, fisco applicanda? Tractat quæstionem hanc *D. Menckenius* in supra laudata *Disputatione th. 34.* & communi DD. sententiæ subscribit, quod ob crimen Majestatis in specie sic dictum confiscatio bonorum locum non habeat, & pro confirmanda illa sententiæ provocat ad *l. fin. ad L. Jul. Majest. l. fin. C. de bon. eor. qui mort. sibi consciv. l. 155. §. f. de R. J.* Sed pace Viri celeberrimi hic dissentio, & ad rectius decidendam quæstionem puto distingvi debere, utrum pœna capitalis, an alia mitior huic vel illi crimini Majestatis in legibus statuatur; illo casu semper confiscabantur bona secundum ea, quæ su-

pra per leges sunt probata ; in hoc, si solum relegationis poena irrogatur ; (uti quandoque in Crimine Majestatis fieri solet *l. 24. de poen.*) cessat publicatio bonorum, cum relegatio non inferat confiscationem, nisi hæc in sententia specialiter fuerit expressa *l. 8. C. de poen. l. 1. de interd. & releg.* Meam sententiam confirmat lex à Candidato pro Cynosura Lectionis Cursoriæ selecta *2. C. de fals. monet.* in qua expresse confiscatio bonorum dicitur crimini falsæ monetæ, ad crimen Majestatis ibidem relato, cum tamen falsam monetam eudens crimen non perduellionis, sed Majestatis speciale committat.

Ad leges in contrarium adductas facile respondetur ; nam *l. fin. ad L. Jul. Majest. & l. fin. C. de bon. eor. qui mort. sibi consciv.* loquuntur de illis, qui in reatu (h. e. qui rei facti per accusationem aut inquisitionem) ante condemnationem moriuntur, ubi aliud juris est in perduellione, aliud in Crimine Majestatis speciali. Deinde *l. 155. §. f. de R. J. sal.* tim hoc innuit, quod in casibus poenalibus dubiis mitior interpretatio sit sumenda ; hic autem non est casus dubius, sed certus.

Si mihi objicitur, illud jam non controversi, num confiscatio locum inveniat de jure Digestorum

rum

rum & Codicis in Crimine Majestatis speciali, sed hoc quari, dum Imp. Justinianus per *Nov. 134. cap. ult.* certis casibus sustulit confiscationem bonorum in delictis, excepto scilicet crimine Majestatis, quid per hoc crimen intellexerit? quam quaestionem cum communis DD. Schola esse decidendam in mitiorem partem, ut scilicet excipiatur illud Majestatis crimen, perduellio vocari solitum, non autem in specie sic dictum. Sed Resp. quando leges non distinguunt, nos quoque distinguere non debemus. In genere loquitur Imperator *Nov. 134. cap. ult.* *In Majestatis vero crimine condemnatis veteres leges servari jubemus.* Atqui veteres leges in Majestatis crimine non tantum illo, quod perduellio vocatur, sed etiam quod in specie tale dicitur, quatenus capitale est, confiscationem bonorum obtinere voluerunt, cum speciatim per nostram *l. 2. C. de fals. monet.* supra probavi.

Verum quidem est, jura magis derogari perduellionem, quam crimen Majestatis speciale, sed exinde non recte concluditur, quasi confiscatione bonorum certo respectu sublata in criminibus capitalibus, etiam cessatur illa esse sublata in crimine Majestatis speciali. Sufficit enim, quod Imperator à gratia, quam noviter introduxit, generali-

ter exemērit crimen Majestatis, nec distinxerit inter species illius. (4.) Irnerium, si auctor est authenticarum legibus Codicis subjectarum, errasse, dum in *Autb. Bona damnatorum C. de bon. proscrip.* statuit, bona damnatorum descendētib; & ascendētib; & ex latere venientibus usque ad tertium gradum, & certa ratione uxoribus applicari. Sed *Nov. 134. c. ult.* ad quam provocat, de cognatis & latere venientibus nihil habet.

Novi, quid summus Jctus *B. Schilterus* ad *ff. Exerc. 38. th. 25.* pro excusatione Irnerii adferat, dum scribit: *Id vetoneuquam est ex errore Irnerii, ut vulgus putat, sed ex novissimo usu fori Italici, & Edicto Theodorici Regis Italia c. 112. - - Non erat igitur, cur toties in Irnerium invehret A. Faber Decad. 73. Err. 4. 5. 6.* Sed subtilius & solidius *A. Faber. d. l.* disputat, quam ut uno ictu argumenta ejus profligentur, nec *Err. 4. 5. 6.* ubique insultat Irnerio, pro cujus dictis multa in medium adfert. Deinde si respexisset Edictum Theodorici Regis, mentionem ejus in Inscriptione Authenticæ fecisset, jam autem solum allegat *Nov. 134. c. ult.* cujus nucleum & compendium sistere vult; nullibi etiam, nisi fallor, in toto Codice subjicit legibus dis-
cre-

crepantiam usus fori Italici, & legum Theodorici Regis, quod alienum erat ab ipsius instituto.

Annon autem Justinianus *Nov. 17. cap. 12.* forte voluit id, quod Irenius expressit? Respond. Non, uti latius hoc deduxit *A. Faber cit. err. 5. § 6.* Hæc de Jure Romano quoad confiscationem bonorum. Fridericus Imp. 2. *Feud. 27. §. si vero constituit*, ut homicidæ, qui per dolum occidit alterum, & fugit, res mobiles in populum publicentur & dispendentur, res autem immobiles dentur illis, qui ejus proximi sunt hæredes ab intestato; hoc genus publicationis erat singulare, dum distingueretur inter res mobiles & immobiles, & illæ ita publicarentur, ut non in fiscum redigerentur, sed populo distribuarentur.

Jam considerabimus, an *Carolus V.* Imper. in *Nemesis* sua confiscationem bonorum sustulerit, uti communis hætenus fuit DD. sententia, pro qua, ceu supra monui, adducuntur *art. 135. § 218.* Quod atinet illum articulum 135. non propositum erat Imperatori, novum & alienum quid à Jure Civili ordinare, prout verba ultima id indicant: *Darwider soll kein alter Gebrauch, Gewohnheit oder Satzung Statt haben, sondern hiermit revociret, cassiret und abgethan seyn, und in diesen und*

und anderen dergleichen Fällen unser Kaiserlich beschriebenes Recht gehalten werden. Igitur si Jus Romanum (quod per Casareum scriptum intelligitur) per omnia servari debet (id enim volunt verba: **in diesen und andern dergleichen Fällen**) non utique censetur mutatum.

Et cum agat citatus titulus de illis, qui sibi mortem consciscunt, & tractetur ibi quaestio: An bona illorum sint confiscanda, ad melius intelligendam mentem Imperatoris sic distingvo: Aut quis conscientia delicti & metu poenae se interficit, aut ex melancholia, furore, impatientia doloris, radio vitae, & alia ratione. Illo casu de Jure Romano non semper confiscabantur bona, licet delictum, cujus intuitu se interficit, esset capitale; si enim quis non deprehenderetur in delicto, aut reus postularetur, bona ejus non vindicabantur fisco *l. 3. pr. de bon. eorum, qui ante sent. imo per Nov. 134. c. ult.* bona ad mortem damnati, qui se interemit, non confiscabantur in casu extantium liberorum vel parentum, vel etiam certa ratione uxorum; quando delictum non erat capitale, etiam bona damnati, qui se interfecit, ad fiscum non perveniebant *d. l. 3. §. 1.* si vero quis damnatus erat ad mortem, vel, non damnatus quidem, deprehensus tamen

men in delicto capitali, aut reus ejusmodi delicti postulatus; in casu non extantium liberorum aut parentum, aut uxoris, bona seipsum metu pœnæ perimentis ad fiscum redigebantur *vid. citt. ll.* Hoc casu, nempe, ubi quis ex melancholia, furore aut alia ratione citra metum pœnæ seipsum trucidat, successores habet excluso fisco *d. l. 3. §. 4. & 6.* Et sic iuxta varietatem casuum adductorum explicandus est *art. 135. C. C.* ex Jure Casareo, ad quod tanquam plenior normam *Carolus V.* Judicem remittit.

Pariter nec pro communi sententiâ quicquam facit *art. 218.* reprobans irrationabiles quasdam consuetudines, inter quas & sequens refertur:
So ein Ubelthäter aufferhalb des Lasters unserer beleidigten Majestät, oder sonst in andern Fällen, so der Ubelthäter Leib und Gut nicht verwircket, vom Leben zum Tode gestraffet, Weib und Kinder an den Bettelstab, und das Gut dem Herrn zugewiesen wird.

Ex quibus verbis patet, quod extra Crimen Majestatis dentur alii casus, ubi capitalis pœna simul cum confiscatione bonorum locum invenit; &, dum mentio fit liberorum & uxorum, quæ personæ per confiscationem ad mendicitatem rediguntur.

guntur, exinde sequatur, in casu non extantium liberorum (parentum) & uxorū haud iniquum esse, nec à *Caroli V.* mente abhorrere, ut fiscus iuxta jus Romanum auferat bona.

Haec tamen alia interpretatio invaluit, praxi fori passim recepta, scil. extra crimen Majestatis, damnatorum ad mortem bona non esse confiscanda, & si quis mortem sibi confiscat conscientia sceleris capitalis, licet accusatus, aut in delicto deprehensus, aut ad mortem damnatus fuerit, & non relinquat liberos, parentes, aut uxorem, facultates ejus concedi proximis collateralibus. Quam consuetudinem non improbo, nec abrogandam censeo, ex errore tamen ortam esse arbitror; nisi contendere velis, Germanos priscos ante receptum jus Romanum contentos fuisse ultimo supplicio & malo fato miserorum, nec poenam ad bona eorum voluisse porrectam, hinc evenisse, ut tales mores sensim introducto jure Romano ex aequitatis ratione continuarentur, cui opinioni nec ego adversarer.

Licet enim ratio à Justiniano *Nov. 17. c. 12.* adducta: *Non res sunt, quae delinquant, sed qui res possident, nullius sit ponderis, (cum res per confiscationem non puniantur, sed personarum rerum pos-*
ses-

fessores, intuitu confiscationis melius deterreantur
 à delictis) humanitati tamen & æquitati maxime
 convenit, exlatiari ultimo delinquentium suppli-
 cio. Clementia erga miseros morte punitos mo-
 ribus nostris in tantum crevit, ut nec expensæ pro-
 cessus è bonis defunctorum refundi debeant, & de
 Jure Saxonico Electorali per *Const. nov. 86.* hære-
 des furis suspensi damnum illatum (si res furtiva
 non amplius extat) resarcire non teneantur; quod
 ad homicidium *p. 4. c. 12.* simile quid ab Electore
 sancitum, quod *Carpzov. in Crim. qu. 39. n. 42.* ex-
 tendit ad casum incendii, talem postea formans re-
 gulam generalem: *Quod de Jure Saxonico in deli-*
ctis Reus, quoties pœnam mortis vel sanguinis seu
corporis afflictivam patitur, ad restitutionem damni
& expensarum nequaquam condemnari debeat.

Sed præter Electoratum regulam illam non
 simpliciter in Saxonia servari testatur *B. Struvius*
Jurispr. l. 3. t. 33. n. 7. conf. *Bachov. ad Treutl. vol.*
2. disp. 30. th. 4. lit. a. *Rittershus. de Diff. Jur. Civ.*
& Can. lib. 6. c. 1. In delictis capitalibus de Jure
 Sax. processus banni contra fugitivos instituitur,
 cujus potior effectus est, ut, si non compareant,
 bona eorum publicentur *Carpz. Crim. qu. 140. n.*
117. ubi etiam *n. 121.* responderet ad objectionem è
Nemesi art. 218. allatam. C 2 Elu-

E superioribus constat, quod per *Nov. 134. cap. ult. & Nemes. Carol. art. 218.* quoad confiscationem excipiatur crimen Majestatis, & ob illud damnati non habeant liberos, parentes, & uxores heredes; ubi DD. quæstionem movent, an sub crimine illo contineantur Atheismus, Hæresis, Magia, quibus Majestas divina lædi dicitur? Negativam recte defendit *Klockius de arario cap. 85. qui n. 93. & seqq.* etiam probare vult, hodie non posse Principes Germaniæ superiori territoriali gaudentes, absque Imperatoris auctoritate confiscationis pœnam in terrorem aliorum propter frequentiam delictorum & in compensationem sumtuum & expensarum judicialium de novo introducere. Crederem tamen, quod per Statuta possint Principes quoad confiscationem bonorum reducere leges Romanas Justinianæas, abolitæ contrariis consuetudinibus. Nunc sermo noster se convertit ad Clarissimum Candidatum DN. IOHANNEM SCHEIDLIN, qui natus est in celeberrima R. I. Civitate, Augusta-Vindelicorum, Musarum pariter & omnium bonarum Artium Sede. &c. &c. Et quia curriculum vitæ nobilissimi Candidati hic adducere spatium non permittit, quapropter imponimus commentationi huic
 F I N E M.

GVIL. HIER. BRVCKNERI,

ICTI APVD IENENSES CELEBERRIMI,

COMMENTATIO IVRIS CRIMINALIS,

ALTERA:

QVAESTIONEM CONTINENS:

AN HOMICIDIVM ABSQVE

ANIMO NECANDI SIT

CAPITALE?

ET

VNDE PROBETVR IS ANIMVS?

OCAS. L. XIV. AD L. CORNEL. DE SICAR.

2. D. B. V.

Quo res majoris momenti est vita ho-
minis, quæ perpetrata cade vel vin-
dicanda vel auferenda, eo majorem
adhibeamus circumspeditionem, ut DEO vitæ au-
tori & vindici olim reddamus rationem. Non e-
nim hic agitur de glande legenda aut capite papa-
veris amputando, sed de re omnium pretiosissima
hominis sanguine, tanti à supremo Numine æsti-
mato, quem Filius DEI cruore suo inestimabili
redimeret. Quoniam vero absque supplicii ca-
pitalibus salus Reipubl. conservari nequit, & nobis
ipsis relictæ ex imbecillitate humana vix assequi-
mur, in quibus casibus infligi debeat pœna mortis,
pro summo reputemus beneficio, quod DEVS per
Mosem nobis præscripserit regulas, ad tranquillan-
dam judicium conscientiam aptissimas. Absque
his enim si foret, ancipites & dubii plerumque hæ-
rere deberemus, num recte irrogaremus mortis
supplicium. Licet enim DEVS tam claris & seve-
ris

ris verbis aperuerit voluntatem, e. g. de vindican-
do hominis sanguine per injuriam effuso *Genes. IX.*
6. Num. XXV. 21. 33. 34. Deut. XIX. 11. 12. 13. ad-
eo quidem, ut ne ipsi sanctissimum altare ma-
liciosis præstet securitatem. *Exod. XXI. 14.* reperti
tamen sunt inter Christianos non privati tantum,
sed & summi legislatores, qui ex intempestiva mi-
sericordia censerent lenius puniendos homicidas
aliosque graviorum malefactorum reos, ad Eccle-
sias & templa confugientes, ceu patet è *c. 6. X. de*
immunit. Ecclesiar. Imo alii capitales pœnas pror-
sus damnare non erubuerunt. Quid tunc demum
contigisse putatis, si DEVS in hoc arduo negotio
non tam aperte mentem declarasset? Spectatur re-
gulariter in pœnis capitalibus non sola voluntas,
nec solus eventus, cum conatus exitum non habens
mitius sit plectendus, & Dracone duriores se ge-
rat, qui homicidium casu eveniens mortis suppli-
cio vindicare præsumit.

Dantur tamen in nostro Jure casus, ubi ad
mortis pœnam sola voluntas sufficere creditur.
Hoc indicat *l. 14. ad L. Cornel. de sicar.* quam pro-
cynolura Lætionis Cursoriæ Nobilissimus Can-
didatus elegit, & ita conceptam legimus: *Divus*
Hadrianus in hac verba rescripsit: In maleficiis vo-
luntas

luntas spectatur non exitus. Non traditur hic regula generalis, sed potius exceptio à regula, dum aliquando sola voluntas attenditur, ad pœnam capitalem decernendam. Hadriani Imp. Rescriptum tantummodo considerat maleficia sicariorum, sicuti hoc colligitur è *l. 1. §. 3. cod. Divus Hadrianus rescripsit, eum, qui hominem occidit, si non occidendi animo hoc admisit, absolvi posse, & qui hominem non occidit, sed vulnera vit, ut occidat, pro homicida damnandum.* Scilicet maleficia sicariorum, vitæ hominum insidias struentium, tanto prosequeretur odio Hadrianus, ut etiam conatum solum, effectu carentem, morte dignum judicaret.

Sunt alia quoque crimina, quibus Jus Romanum capitis pœnam statuit ob solam voluntatem, exitu destitutam, uti hoc pluribus exponet Clarissimus noster Candidatus. Nos jam affine argumentum attingemus, nùm homicidium absque animo necandi sit capitale? & unde animus iste colligatur? Homicidium vulgo distinguunt in dolosum, culposum & casuale, ut illud ordinaria capitali, istud pro ratione culpæ magnæ vel levis graviori vel mitiori non-capitali, hoc nulla prorsus pœna plectatur.

Dolosum ex indole sua requirit dolum; sed cum

cum is in animo consistat, nec adeo sensibus deprehendatur, quomodo illum adfuisse contra occisorem probabimus? Si vel ante eandem testatur quis animum occidendi, vel post illam profitetur, eventum respondisse suae intentioni, non amplius dubitationi locum relinquit, quò minus dolo alterum interemerit. Igitur è verbis propriis venit damnandus, ad exemplum illius Amalekitæ II. Sam. I. 15. 16. quem David Rex è confessione propria, veritati contraria, occidendum curavit.

Quando autem quis animum verbis non prodit, è conjecturis eum venari oportet, quales sunt inimicitia & insidia, ultimam rixam & eandem antegressæ, usus lethalis instrumenti, quo alter è medio fuit sublatus, quas circumstantias etiam sapientissimus legislator DEVS attendi jubet Deut. XIX. 11. 12. 13. Num. XXXV. 16. 17. quamvis in casu lethalis instrumenti dolus non semper præsumatur, si vel occisor antea nullum odium fovit erga occisum, vel occisus autor rixæ, è qua cædes provenit, extitit, & verbis aut factis occisorem graviter læsit, vel occisor ad defendendam vitam aut membra sua eandem patravit, vel irritatus in æstu iræ citra deliberandi spatium necavit.

Aliquando mors sequitur ex instrumento

D

non

non lethali, e. g. si quis baculo tenui ferit tempora,
& tunc animus occidendi adfuisse non censetur, nec
pœna capitalis infligi poterit; unde tot vicibus
DEVS Num. XXXV. 16. 17. 18. jubet considerari, an
occisor lethale adhibuerit instrumentum. Sicuti
autem omnes circumstantiæ, mitiorem pœnam
svadentes, decenter sunt ponderandæ, ita vel maxi-
me juxta præscriptum divinum, Deut. XIX. 11. 12.
Num. XXXV. 22. 23. hæc spectari debet, num occi-
sor ante ultimam rixam, cædis causam, odium fo-
verit erga occisum; nam eo deficiente non facile
colligitur animus occidendi, præterim quando e-
brietas accessit, & occisor cognita cæde magnum
dolorem ostendit.

Res igitur dubio carere videtur, quod homi-
cidium dolo commissum capitis pœnam mereatur.
Sed num absque dolo de culpa crassa (levis enim
mitius est plectenda) idem statuendum? Passim in
nostro Jure occurrit regula: *Magna negligentia
culpa est, magna culpa dolus* l. 226. de V. S. l. 32. depo-
sit. l. 29. pr. mandat. l. 1. §. 1. si mens. fals. mod. dix. l. 1.
§. 2. si is, qui testam. lib. esse juss. l. 1. §. 5. de obligat.
& act.

A regula ista criminalium causarum Docto-
res excipiunt capitalia delicta, allegantes l. 7. ad. L.
Cornel.

Cornel. de fcar. ubi dicitur: Nec in hac lege (Cornelia) culpa lata pro dolo accipitur. Unde communiter statuunt, quod homicidium culpa tantum commissum, non dolo (seu animo necandi) poena mortis non puniatur. vide Carpz. in Crim. qu. 17. n. 24. ubi plurimos pro hac sententia citat Doctores. Distingvunt tamen aliqui, utrum occisor operam dederit rei licitæ, an illicitæ, ut in illo casu vitæ ipsius parcat, in hoc capitis poena sumatur. Ita Carpzovius in d. tract. qu. 5. n. 11. scribit: Non etiam ad hoc, ut in crimine homicidii poena gladii ordinaria locum habeat, præcise requiritur animus occidendi, sed sufficit, adesse animum dolo sum, scilicet, ut quis dolose det operam rei illicitæ, ex qua subsequitur homicidium, ita, ut delicti autor verisimiliter aut cogitaverit, aut cogitare potuerit, aut saltem cogitare debnerit id, quod inde facile successurum erat.

Postea n. 37. exemplo dicta illustrat: veluti, si quis grassetur ante fores Titii tempore nocturno, nesciens, an Titius domi sit, vel non, & gladio pungat fenestram, vel exonerando archibusium globulum per januam trajiciat, eumque, qui casu fortuito stat in limine domus, occidat: quo sane casu negari non potest, occidentem versari in dolo, & rem agere illicitam, adeoque dolo sum committere homicidium.

D 2

Secd

Sed dubito, an generaliter decernatur capitale supplicium ei, qui operam dans rei illicitæ alterum occidit; considerabimus casus quosdam (1) *l. 7. ad L. Cornel. de sicar.* postquam adducta fuit regula, quod *lata culpa* in homicidio *non accipiatur pro dolo*, statim subjicitur exemplum: *si quis alto se precipitaverit* (aliud est, si quis alto deciderit) & *super alium venerit, eumque occiderit*, (quod hoc factum) *ad hujus Legis (Corneliæ) coercitionem (capitalem) non pertineat*, (2.) *l. 4. §. 1. eod.* Cum quidam per lasciviam causam mortis prabuisset, comprobatum est factum Ignatii Taurini Proconsulis Veticæ à D. Hadriano, quod eum in quinquennium relegasset; exemplum adferri potest de illo, qui per lasciviam alterum de gradibus dejecit, unde mors per lapsum infelicem sequitur (3) Carpzovius in *Crim. qu. 21. §. 15.* scribit: *Ex quo sequitur, propinantem philtrum seu poculum amatorium, ad amorem ejus incitandum, ultimo supplicio non esse afficiendum, licet mors inde sequatur.* Cujus sententiæ ratio, §. 20. adducta, quod talis non versetur in dolo & re illicita, mihi non probatur; quamvis enim mortem dolose non intendat sed amorem, est tamen eatenus in dolo, quia destinato consilio propinat philtrum, quod est res pessimi exem-

exempli, omnino pro illicita iudicanda, & cui in calu secuta mortis statutum est ultimum supplicium l. 38. §. 5. de pœn. (4) l. 3. §. 2. ad L. Cornel. de sicar. sed ex SCto relegari iussa est ea, qua non quidem malo animo, sed malo exemplo medicamentum ad conceptionem (impediendam) dedit, ex quo ea, qua acceperat, decesserit. Carpzovius cit. loc. §. 20. contrarium statuit: neque is, qui causam mortis præbet, de homicidio semper tenetur, sed tunc demum, si dolose causam præbeat, & in illicitis versetur, VEL UTI QUI PHILTRVM DAT AD IMPEDIENDAM CONCEPTIONEM. (5) Id. Carpzov. qu. 10. §. 10. aliud adducit exemplum, ubi persona versatur in re illicita, ex qua mors sequitur, & tamen non capitaliter punitur: Si parens infantem non quidem animo occidendi, neque in locum solitarium, sed in eiusmodi locum, quo homines frequenter ambulant, ut in plateam ad ades alicujus exponit, eo sine & proposito, quo is, qui pater ejus perhibetur, vel etiam alii misericordia ducti eum recipiant, & alant, eoque modo exponentes vituperium & pœnam fornicationis vel adulterii effugiant. Quo casu, si infans præter intentionem exponentium vel nimis sero, vel etiam plane non repertus inedia consumatur, aut frigore pereat, quin exponentes pœnam fustigationis

D 3

cum

cum perpetua relegatione incurrant, haud dubium non est.

Qui hactenus adductos casus, ubi alia quam capitalis poena ob latam culpam statuitur, & occisor in re illicita versatur, rectius expendet, forte deestabit subscribere Carpzovii sententiae in casu sequenti qu. 3. n. 38. propositae: *Si quis alteri colaphum impingat, manu tamen contracta sive pugno, mit völler Faust, hic, si percussus inde moriatur, à poena ordinaria homicidii nullatenus excusabitur, praesertim si percussio fiat in loco periculoso circa tempora capitis.*

Autores quoque ab ipso citati *Mascard. de probat. vol. 1. Concl. 97. n. 29. Ant. Gomez de delict. l. 1. c. 3. n. 17.* contrariam amplectuntur opinionem, non esse capitis supplicio afficiendum eum, qui pugno percussum occidit; Melius contradicit *Carpzovius qu. 5. n. 2.* Doctoribus illis, qui statuunt, non poena homicidii ordinaria, sed alia mitiori puniendum esse eum, qui Titium occidere volens Cajum interfecit; si enim Titii caedes est illicita, perinde reputabitur pro dolo so homicidio, sive Titium, sive Cajum è medio tollat; sicuti fur habendus, qui Titio aliquid ablaturus Caji rem fraudulentè contrectat, aut pro adultero reputandus, qui cum Titii

Titii uxore rem habiturus Caji conjugem adulterat.

Nosco autem, quid *Menochio de A. l. 2. cap. 324. n. 12.* venerit in mentem, dum hanc opinionem improbanis ait: *Sed errant, mea quidem sententia, quia dolo quidem agebat, ut Cajum occiderit, at dum postea occidit Sempronium, in sola culpa versatus est.*

Probe igitur distingvenda est culpa, etiam magna seu lata, à dolo seu animo necandi, ut in illa non facile decernamus pœnam capitalem, bene autem in hac. Unde voluntas vel animus occidendi probetur, inter alios docent MASCARDVS & GOMEZIVS locis iam allegatis.

Nunc quoque de Clarissimo nostro Candidato LAVRENTIO ANDREA HAMBERGERO, ANSPACENSI, pro more aliqua, (& quidem quatenus spatium hoc se extendit plagularum nostrarum) dicemus. Natus est undecimo Kalend. Febr. Ann. MDCXC. è familia inclyta Hambergerorum, è qua veluti equo Trojano tot Heroes hæctenus prodierunt. Patrem suscipit Virum Maxime Reverendum GEORGIVM LVDOVICVM, Theologum, & olim Iudo litterarum in urbe Anspacensi præfectum, hodie Capituli Feuchtwangensis

gensis Decanum, & templi cathedralis Antistitem;
Matrem vero Matronam antiqui moris & probita-
tis MARIAM SOPHIAM gente HVSWEDELIAM;
haud minimam felicitatis partem Noster arbitrat-
tur, quod utroque hoc parente per Numinis Divi-
ni gratiam gaudeat superstitute, salvo & florente.

Filium hunc egregiæ indolis optimus Parens
recta de divinis rebus persuasione imbuendum, &
omnibus disciplinis, quæ puerili ætati conveniunt,
ornandum duxit. Quamvis Nostro grata sit re-
cordatio primorum juventutis præceptorum, ple-
raque tamen se debere profiteretur venerando Pa-
renti, qui plurimis & gravioribus districtus nego-
tiis non passus est se divelli à Filii institutione, & hoc
dedit singulari ejus amori, ut nihil intermitteret eo-
rum, ex quibus ipsum in literis & moribus proficere
posse credebat. Pubertati proximum misit An-
spachium, tradiditque disciplinæ generi Viri Ma-
xime Reverendi IOHANNIS LAVRENTII BECKII,
sacro nunc muneri apud Heidenheimenses præpo-
siti, qui discipulum græcis latinisque literis erudi-
vit, & ad omnes bonas artes formavit. &c. Verum-
tamen Editio hac secunda amplificationem
non requirit; propterea filium
abrupimus.

SOLI DEO GLORIA.

Jena, Diss., 1707 A-V
X. 2396251

ULB Halle
006 205 95X

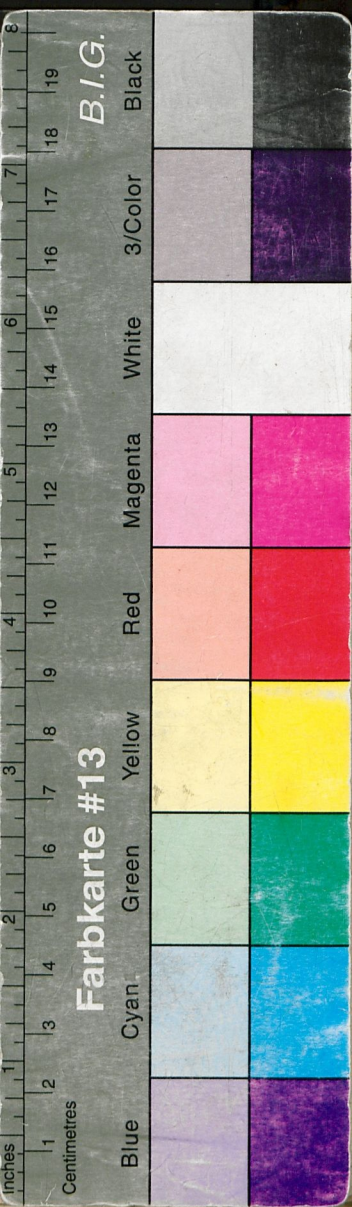
3

1212

62.
11

GVIL. HIER. BRVCKNERI,
CONSIL. SAXON. ET ANTECESSORIS IENENSIS,
COMMENTATIONES DVAE,
ALTERA
DE
CONFISCATIONE BONORVM
IN DELICTIS,

OCCAS. L. II. C. DE FALS. MONET.

GERMANIS:

Ob und in was Fällen eines zum Tode verurtheilten
Missethätters Güter wegzunehmen sind.

ALTERA

CONTINET QVAESTIONEM:

1707, 8^c

AN HOMICIDIUM ABSQVE
ANIMO NECANDI SIT CAPITALE?
ET VNDE PROBETVR IS ANIMVS?

OCCAS. L. XIV. AD L. CORNEL. DE SICAR.

NOSTRIS:

Ob ein ohnvorsehlicher Todschlag die Todes-Straffe verdienet?
Und woburch, daß der Todschlag nicht mit Fleiß geschehen, zu erweisen sey?

OB ARGVMENTORVM PRAESTANTIAM
CONIVNCTIM EDITAE.

I E N A E,
PROSTAT APVD I. B. HELLERVM, 1755.

